

Izhaja

vsak četrtek, ako je ta dan
praznik, dan poprej.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovcu, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predp. in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

**Upravištvu „Mira“
v Celovcu,**

Vetrinjsko obmestje štev. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Leto XXIV.

V Celovcu, 10. avgusta 1905.

Štev. 32.

V varstvo narodnostnih manjšin.

Cesarski namestnik kraljestva Češkega je v zadnji seji minule deželnozborske sezi napovedal, da v jesenskem zasedanju vloží predlogo o delitvi deželnega zbora v nacionalne kurije. Po teh kurijah se ima zagotoviti nemški manjšini na Češkem zastopstvo v deželnih institucijah in deželnozborskih odsekih. To niso one, od Nemcev zahtevane kurije, ki bi imele veto-pravico, ki bi mogle prepovedati, zabraniti, kar bi ne bilo Nemcem po volji v narodnih zadevah, vsekakor pa pomenijo prvi korak k narodni samoupravi in gotovo varstvo za pravice manjšine. Zakonu, ki bi zagotavljal narodno enakopravnost v jezikovno mešanih kraljestvih in deželah, se gotovo nikdo ne bo zoperstavljal, gotovo pa morajo vsi avstrijski narodi, ki nimajo sreče, da bi stanovali na Češkem, protestirati zoper to, da bi se avstrijsko vprašanje poskušalo rešiti samo v eni deželi in samo na korist ene manjšine.

Prav takšne kot na Češkem so razmere na Štajarskem, Koroškem in Primorskem, samo s to razliko, da smo tu v manjšini Slovenci. A dozdej še nismo prav nič slišali, da bi vlada v Gradcu ali Celovcu napovedala kakšno predlogo v varstvo manjšine! S tem, da vloží vlada zakon o nacionalnih kurijah edino v enem deželnem zboru, in sicer v onem, kjer se gre za zaščito nemške manjšine, bi vlada oficijelno priznala, da smatra slovansko deželnozborsko manjšino za ljudsko zastopstvo nižje vrste in ne vredno varstva. Ta odlok bi čutili Slovenci in Hrvatje, ki smo izročeni pod nož nemškim in italijanskim večinam, kot krvavo provokacijo, ki mora vzbuditi splošen upor, velikansko ogorčenje, kakor morda vlada ne pričakuje!

Narodni boji, razmere so si na Češkem in Slovenskem v mnogih točkah popolnoma podobne. Bolj nego češki Nemci imamo štajarski in koroški Slovenci popolnoma okroženo lastno ozemlje, kjer prebiva kompaktno nad 400.000 oz. nad 120.000 članov našega naroda. V deželnih zborih smo Slovenci v znatni manjšini, in niti najmanjše nade ni, da bi kdaj dobili večino. Torej bi ostali na ta način na večne čase pod komando nemških gospodov. Že malone celo stoletje se Slovenci na Koroškem in

Štajarskem borimo za primerno zastopstvo v deželni upravi, in koliko smo dosegli?

Ako uvede vlada na Češkem nacionalne kurije, bi bilo to načelnega pomena, in to načelo bi se moralo uveljaviti tudi pri nas, na Štajarskem in na Koroškem. Ako vlada vpelje narodnostne kurije na severu, potem imamo tudi mi na jugu enako pravico.

Z uvedbo narodnostnih kurij bi slovensko stališče znatno napredovalo, ustvarjen bi bil temelj našemu narodnemu razvoju in napredku. Seveda je treba mnogo truda, predno se kaj doseže, ali druge poti ni! Gledali bomo na sever, in kakor bodo ondi se razvijale razmere, po tem moramo uravnati svoje delovanje: Vse narodne sile, vse moči osredotočiti v dosego tega cilja, ki je za nas velikanske, življenske važnosti.

Z lepim narodnostnih kurij ne dosežemo, ker se jim bodo upirali v prvi vrsti Nemci, ki so le ondi za ravnopravnost, kjer niso gospodarji, kjer nimajo absolutne moči, da bi zatirali; drugod pa, kjer imajo brezpogojno oblast v rokah, jo kruto zlorabljajo in vsako enakopravnost brezobzirno tep-tajo. V boj nam bo treba stopiti tudi napram vladi, oni vladi, ki krši avstrijske zakone, da je v stanu tlačiti slovenski narod. Dokler ne bo prisiljena zavzeti se za nas, za naše narodne pravice proti navaljujočim Nemcem, ne bo storila ničesar. V tej zadevi imajo pač naši poslanci, deželni in državni, prvo in zadnjo besedo. Oni so naši konzuli, narodni zastopniki, ki imajo dolžnost braniti, zagovarjati, potegovati se za slovenski narod. Razmišljajo naj o tem in začno energično akcijo!

„Domovina“.

Proti slovenščini na velikovski ljudski šoli.

Nikoli siti Nemci so nam usilili boj, a mi ga hočemo s poštenimi sredstvi in z orožjem resnice tudi izvajati. Na tako nizko stopinjo pa, kakor so padli naši nasprotniki v tej zadevi, se mi nikoli ne podamo. „Mir“ je že pokazal, kako resnično ljubni so velikovski mogotci. Toda sama interpelacija v državnem zboru še ni bila dovolj; ravno tako neresnično poročilo so poslali v svoje

protestantske liste „Freie Stimmen“ in „Bauernzeitung“. Da bodo Slovenci videli, kako se znajo naši zagrizeni nasprotniki z resnico naravnost igrati, sledi tukaj prevod dotičnega članka iz „Fr. Stimmen“ z dne 26. julija t. l. Članek se glasi dobesedno: „Velikovec. (Brezmejno hujskanje.) Razmere, kakor se iste v novjšem času po priseljenih hujskaških kapelanih razvijajo v naši nemški ljudski šoli, moramo konečno objaviti. Pred vsem je vseskozi znani hujskač Dobrouz, ki ima v dekanu Čemer-ju prav posebnega zagovornika, ki se ne ukoni niti naredbam krajnega šolskega sveta niti onim okrajnega ali deželnega šolskega sveta. Za njega tudi ni nobenih šolskih postav, temveč samo kaka naredba škofijstva, po kateri se, kakor se govori, še hoče ravnati, če se mu poljubi. Postopanje tega hujskača v duhovniški obleki z nemškimi učenci je napravilo pravo razburjenje med prebivalstvom, in klic: „Proč od Rima“ je med meščani tukaj na dnevnem redu. Dobrouz sili otroke nemških starišev slovensko moliti. Otroci, ki ne razumejo nobene besede slovenski, morajo očenaš slovenski „blebetati“ („herunterleiern“). Z otroci, ki ne morejo slediti slovenskemu pouku, ravna ta slovenski kapelan kakor z zrakom, in jih v veronauku čisto nič ne poučuje; če po zapovedi duhovskih predpostavljanih, ne vemo. Nadalje razdeljuje ta hujskač slovenske katekizme in denar za nakupovanje takih knjig, in če prepovejo šolske oblasti tako šolskim postavam nasprotujoče postopanje, pa interpelira v zmeteni interpelaciji naučnega ministra po znanem spodnjem štajarskem poslancu, dvornemu svetniku Ploj-u, znamenje, kako natančno se držijo resnice taki duhovniki. Tako se na pr. glasi v imenovani interpelaciji, da obiskuje našo nemško šolo 52% slovenskih otrok, uradna poizvedovanja pa so izkazala, da obiskuje od vsolanih otrok iz okolice 18% slovenskih otrok našo nemško šolo v Velikovecu. Od kar pa obstaja slovenska ključovalna šola, pošiljajo itak samo oni slovenski stariši svoje otroke v nemško šolo, ki sprevidijo potrebo, naučiti se nemški jezik, in ki tudi hočejo, da se otroci še kaj več naučijo, kakor moliti. — — — V nadaljnjem, kakor je omenil že zadnji „Mir“, strastno napada to izvrstno slovensko šolo radi zamud, demonstrativne udeležbe otrok pri procesijah za dež, kjer otroci „kriče“ in „žlobudrajoč molitve slo-

Podlistek.

Tine in Barigeljc.

Moj precartani Barigeljc!

Tvoji pozdravi, ki si jih poslal črez visoki Obir in črez sivo Peco, so srečno prišli danes do mene. Ko bi Ti vedel,

kako me Tvoja precartana pisma vsakokrat razveselijo, bi mi pač gotovo pisal še večkrat. Vedno pričakujem s težkim srcem, da mi prinese naš pismonoša „cajtenge“ in prvo, kar pogledam, je, če se je

oglasil zopet kaj moj precartani Barigeljc.

Veš, dragi moj Barigeljc, danes Ti imam zopet pisati veliko novih reči, ki so se mi prigodile na mojem potovanju po podjurski dolini.

Najprej pa Ti še dam na znanje, da sem bil letos tudi že v labudski dolini, a o tem Ti pišem drugokrat, veš tam so čudni ljudje, da bi se lažje dali fotografirati kakor pa popisati, saj znano je, da tam ni lep človek, če nima tistega izrastka pod brado, kateremu se pravi — krof.

Mimogrede mudil sem se tudi v Črnečah. Ko sem prvokrat tu sem hotel priti, prašal sem neko ženo na razpotju, kje so Črneče, kajti bilo je temno in megleno. Ona pa mi je rekla: „Oh gospod, koj „glih tu vunta čriz idite.“ No in šel sem „glih

vunta“ in prišel sem, misleč si, le za nosom naprej, h prijatelju, ki je od Tebe tedaj tako neusmiljeno iztirjal klobaso.

Ko sem tedaj zadnjič prišel v Črneče, videl sem nekaj, česar Ti najbrže še ne veš. Ustrežem Ti gotovo, kaj ne, če Ti povem kaj o Črnečah, saj so Ti dobro znane iz tistih lepih časov, ko si se še učil v nemškem Gradcu paragrafov „šravfati“.

Veš, tam sem zapazil, da sedaj nimajo več „gasthausov“, ampak samo lepe slovenske gostilne. Vprašal sem gostilničarja, zakaj so tako naenkrat zamenili nemške napise s slovenskimi, pa je dejal: „Slišali smo, da je postal Barigeljc dohtar in ker morda kmalu zopet pride v naš kraj, a ne vidi rad nemških napisov, napravili smo slovenske.“

Glej, tako spoštovanje imajo Črnečani do Tvoje dohtarske časti, in če bi Te po celem slovenskem Koroškem tako spoštovali, bi tudi drugod imeli samo slovenske napise. Tvoje ime bo gotovo postalo sčasoma slavno med slovenskim narodom, če se take stvari dogajajo samo iz spoštovanja do Tvoje dohtarske časti.

Sicer pa moram pripoznati, da tudi mene bodejo taki nemški napisi po slovenskih krajih v oči, in sklenil sem že, napraviti enkrat od Spodnjega Dravograda pa dalje po Koroškem gor veliko „inšpiciranje“ kjer bom vse nemške napise zdregal s svojim dolgim nosom na tla. Mislim, da bo potem veliko kračji, ker bi se gotovo obrabil. Sicer pa bi mi prav všeč bilo, če bi bil malo manjši, saj če v temoti domu pridem, prej s svojim nosom otipam vrata kakor z rokami, kar pa ni vsikdar prijetno. Včasih se pa tudi vsede še kaka muha na njega, ker mu ne prizanese, če si tudi Ti dru-

gače trdil, in če bi jo hotel pregnati, moram skoraj šibo vzeti v roko, da jo preženem, ker je drugače ne dosežem. In če se po železnici vozim, gotovo vsi vedo, da se Tine vozi, ker vidijo njegov nos, ki gleda daleč pri oknu vun; in to je nevarno za-me, da bi ne bil kaznovan, ker stoji zapisano pod oknom: Kinem hajoln! — Nicht hinausbeugen, to se pravi: Tine, ne moli s svojim nosom pri oknu vun. Toda pustimo moj nos.

Ker se še nikoli nisem vozil z labudskim lukamatijem, sem šel na postajico „Spodnji Dravograd“, da se popeljem na dravberški „glavni“ kolodvor. Mimogrede naj le omenim, da na tiru raste toliko trave, da bi je lahko dobil na cente, mora pač biti dobra zemlja, da še celo na šuti raste zelenjad. Ko zahtevam tedaj karto, reklo se mi je, da se dobi v tej in tej gostilni v trgu, oddaljeni kake tri minute od postajice. Če je tedaj po več krajih skoz „Lofentol“ tako, ni čuda, da pri tem človek nehote mora pogledati malo v kozarec, in sedaj mi je tudi jasno, da si tedaj, ko si potoval s svojim prijateljem v Volšperk in si si hotel ogledati „mavšejejum“, na neovrgljiv način hotel dokazati, da si ga zares tudi videl, če tudi se je pozneje izvedelo, da si stal le pred vodnjakom, v katerem je tako šumelo, misleč, da so notri duhovi rajnih.

Šel sem torej, da si kupim karto na „Unterdraburg-Südbahnhof“, a ko pridem nazaj, mi je lukamatija že pred nosom odžvižgal. Malo sem se mahal s klobukom, a ni hotel obstati, zato pa sem mu rekel: Fitihot, le idi, se mi pa peljati ni treba, na južnem kolodvoru me boš že počakal. V tem oziru je menda Tvoj fik-fik pod Reberco bolj vlu-

venski molijo". Na to je odgovoril prav izvrstno že zadnji "Mir".

Zdaj pa sodite, modri slovenski stariši! Slovenskim duhovnikom očitajo naši zagrizeni nasprotniki, da se ne ravna po resnici; berite še enkrat pazljivo ta članek, in prepričali se bode, kje je resnica. Ves članek v "Fr. St." in "B. Z." je skoro vseskozi ali naravnost neresničen ali pa zaviti. Zakaj tudi kateheti se morajo ravnati po šolskih postavah, ki so jih izdale svetne oblasti; glede na način poučevanja v krščanskem nauku so pa gg. kateheti podložni edino mil. kn.-šk. ordinarijatu, tako pravi druga postava. Katehet J. Dobrovc ni nikoli "silil" nemških otrok, da bi se učili slovenski krščanski nauk, kar dokazuje že dejstvo, da nemški otroci bolje znajo krščanski nauk, kakor pa slovenski, ki ne smejo imeti slovenskih katekizmov, nemških pa ne razumejo toliko, da bi se mogli z dobrim uspehom učiti krščanskega nauka. Kako dobro je nemški dopisnik znan z velikovškimi cerkvenimi razmerami, kaže to, da še ne ve, da v Velikovecu ni kapelanov, temveč kanoniki in kateheti. Kar se tiče klica: "Proč od Rima", ta pač menda ni tako splošen po mestu, ampak kvečjemu v gostilni pri slovenski mamici v labudski ulici, kjer se velikovski hajlovci hladijo s plzenskim pivom. Naravnost bogokletno pa je, kako se dopisnik norčuje iz molitve in procesij. Izrazi: "blebetajoč", "kriče" in "žlobudrajoč" so napad na molitev, iz katere se dopisnik norčuje. Slovenski starši, sedaj vidite, kaki so vaši prijatelji v mestu; ti vas poznajo in so prijazni z vami le, kadar jim polnite žepe s svojimi z žulji prisluzenimi groši, sicer se pa norčujejo iz svete vere, kar je vam najdražje, in kličejo: "Proč od Rima!" Iz omenjenega morate spredvideti, kaj je vaša dolžnost. Nasprotniki poudarjajo v prvi vrsti potrebo nemščine — da bi le tako delali tudi ob sredah v svojih prodajalnah —, ki je pa le časnega pomena, norčujejo se pa iz vere, ki nam prinese časno in večno srečo. Kaj pomaga otroku, če se nauči nekaj nemščine, pa mora v celem pouku zaostajati, ker ni poučnega jezika dosti zmožen. Za potrebo se pa vsak otrok nauči nemški tudi v slovenski šoli, zraven pa še drugih potrebnih predmetov, ki jih je treba za življenje. Kako žalostno je pač, da otroci, ki pridejo iz drugih šol v velikovško nemško šolo z dobrim spričevalom, tukaj cela leta dosegajo le slabe uspehe. To je le muka za otroke in učitelje. Slovenski otroci v slovensko šolo! To za danes. Kar se pa tiče "priseljnih" kapelanov, bomo pa prihodnjič eno zabrusili. Ravno tako tudi, koliko je slovenskih in koliko nemških otrok.

Odkritje Prešernovega spomenika v Ljubljani.

K tistemu vabi odbor vse Slovence tako-le:

Rojaki!

Vaša požrtvovalnost je omogočila podpisnemu odboru postaviti na najlepšem ljubljanskem trgu najgenialnejšemu našemu pesniku dr. Francetu Prešernu dostojen spomenik po osnutku mojstra Ivana Zajca. Ta spomenik se bo ob

den, pri katerem si bil Ti enkrat "nadinšpektar". Slišal sem menda, da si se pri Grajskemu malo dalje zamudil, in ko hočeš iti na postajico oddaljeno še deset minut, je že vlak stal. Ti pa si mu menda z robcem mahal in čakal je menda tako dolgo, da ga nisi došel. O tem mi moraš že še kedaj povedati.

Mahal sem jo tedaj proti "havptbajnhofu", saj veš, da imam lahke noge in šibke, ki bi delale vsakemu komarju čast, in nisem debel kakor Ti, moj dragi Barigelje, zato mi tudi vročina ne dene toliko kakor Tebi, ki imaš, kakor je Tvoja Franca prav dobro povedala, že cel "pohhendlfridhof".

Seveda, če pride ena nesreča, mora priti tudi še druga. Tudi tam na južnem kolodvoru me lukamatija ni hotel počakati, ampak odpeljal se mi je ravno pred nosom. To mi je bilo že malo preveč. Mislil sem se še isti dan odpeljati dalje proti Guštanju, da pogledam kaj je tam novega.

Kaj tedaj začeti? Rad bi šel k sv. Križu, ker bilo je ravno četrtek zvečer, a od tistega časa, kar sem bil enkrat na tak dan v veseli družbi pri Makovčniku in so mi potem, ko sem se hotel posloviti, klobuk skrili, da sem moral brez klobuka iti domu, in so oni še za mano peli:

Tako smo se ljubili,
Da smo klobuke zgubili,
Trala la . . .

od tistega časa se varujem iti v to družbo, če imam kako nujno pot. Saj veš, dragi Barigelje, kako je to sitno, če človek obljubi, da pride o tem in tem času, potem pa ne more priti. To si gotovo že izkusil, in če se ne motim, bilo je lansko jesen, ko si napravil majhen izlet, a za gotovo svoji Franci

navzočnosti mnogoštevilnih slovanskih gostov slovesno odkril

dne 10. septembra t. l.

Rojaki! Podpisani odbor za trdno pričakuje, da se slavnosti odkritja Prešernovega spomenika udeležite kar najštevilneje. Saj ima ta slovesnost pomeniti poklonstvo manom duševnega velikana, kakršni se redko porajajo na svetu; s kakršnim se ima torej temveč povoda ponášati mali slovenski narod, ki v dr. Francetu Prešernu ne slavi samo svojega velikega pesnika, temveč tudi preroka in političnega navduševalca.

Ne pozabimo, da nam je v trenutkih največjega pritiska, ko mu je krvavelo srce zaradi brezpravnosti slovenskega naroda, zaklical Prešeren poln preroškega duha, "da se vremena bodo nam zjasnila" in da je s plamenečimi besedami načrtal pravec vsej naši politiki, ko je s povzdignjenim srcem zapel, da "največ sveta otrokom sliši Slave".

Rojaki! Temu pesniku torej odkrijemo spomenik dne 10. septembra t. l., spomenik v takih razmerah, kakor ga slovenski narod ni še postavljaj in ga bržkone tudi postavljaj ne bode.

Podpisani odbor nikogar izmed Slovencev ne bode posebej vabil k slovesnosti odkritja; zdelo bi se mu to razžaljivo, ker ve, da se vsak rodoljub zaveda, kaj je dolžan spominu Prešernovemu.

Vabljeni ste torej tem potom vsi vkup in vsak posebej; vabljeni zlasti društva, o katerih je želeti, da se udeležijo z zastavami.

Da bode pa mogoče gleda slavnostnega spredvoda ukreniti vse potrebno, naj blagovole društva, ki se slavnosti udeležijo z zastavami, naznaniti to sopodpisnemu odboru temu tajniku najkasneje do dne 8. septembra t. l.

V Ljubljani, dne 2. avgusta 1905.

V imenu odbora za postavljenje Prešernovega spomenika:

Ivan Hribar, mestni župan, predsednik.

Fran Trdina, mestni knjigovodja, tajnik.

Koroške novice.

Lipaljavas je v četrtek 3. avg. pogorela skoraj do zadnje hiše. Ob 7. uri zjutraj je začelo goreti in ob 10. uri je bila skoraj cela vas upepeljena. Revščina je velikanska! Zato se obračamo na vsakogar, ki more kaj utrpjeti, da čim prej pošlje kak znesek na upravištvu "Mira", katero bo darove potem oddalo na pristojnem mestu ter jih v listu izkazalo. Dvakrat pomaga, kdor takoj pomaga!

V nedeljo je po večtedenski vročini prišla naglo huda ura in zrak se je dosti ohladil. V Zgoranjih Štajrah je pihal hud vihar, ki je napravil v gozdih in vrtih veliko škode. Tudi turščica je vsa povaljana.

Umrli je v Gradcu 3. t. m. gospod dvorni svetnik in bivši vseučiliščni profesor dr. Gregor Krek. Pokopan je bil v nedeljo 6. t. m. v Ljubljani. Rajni je bil goreč narodnjak in se je kaj rad zanimal za naše koroške razmere ter je jako

obljubil, da se že povrne ob šestih zvečer. Dobili pa so te prijatelji v svojo sredo in tam ste se tako dolgo zbirali, da ste bili nazadnje vsi zbrani in ker ste se tako imenitno zbrali, si postal tako vesel, da si od samega zbiranja začel latinsko govoriti in pri tem si popolnoma pozabil na svojo Franca, ki je rekla, da bo pripravila prav okusno večerjo. Franca pa je čakala dolgo v noč, dokler ni uvidela, da Te ne bo več. Kako je drugi dan bilo, se boš gotovo še spominjal. Ne samo da je Franca cel dan vzbujala spomine — seveda ne najprijetnejših — na pretekli dan, prišel je še dober prijatelj Lovro in kakor nalašč zapel znano pesem:

Kod si hodil, stvar pijana,
Jaz pa moram biti sama itd.

Tako mi ni preostajalo nič drugega, kakor podati se s "štifletnim cugom" proti Guštanju, kamor sem tudi kmalu prišel.

V Guštanju sem čul zopet čudne stvari, ki Te bodo, moj prežlahtni Barigelje, zanimala. Veš, pravili so mi, kako so žgali na predvečer sv. Cirila in Metoda kres. Tisto pač že veš, da v Guštanskem trgu prebivajo večinoma le nemčurji, to so namreč takšni ljudje, kakor mi je rekel vrli "Žmolak", ki ne znajo niti dobro slovenski niti nemški. Zato so začeli seveda čudno gledati, ko so zažareli na Žmolakovem griču kresovi, vmes pa so baje pokali možnarji, da jih je bilo kar strah. Ko je prišel Žmolak v nedeljo v cerkev, so ga takoj obkrožili od vseh strani popraščujoč ga, čegav god je bil, da je netil in streljal. On pa se jim je krepko odrezal:

"Pojdite gospoda fajmoštra vprašat, oni vam

rad podpiral Korošce, posebno dijake. Sodeloval je tudi pri nekdanjem koroškem slovstvenem listu "Kresu" najmarljivejše. — 4. t. m. je tudi v Gradcu umrl upokojeni domobranski polkovnik M. Prešern, rojen Celovčan.

Kdo je slovenski "pervak"? Na to vprašanje se najde odgovor v zadnjih "Freie Stimmen", ki poročajo o nekem pretepu med pekovskimi in mizarskimi pomočniki, pri čemur je bil neki Košmatin z nožem ranjen. In nato pravijo "Freie Stimmen": "Ni to prvič, da si dovolijo ti priseljeni pervaki v našem mestu vzlic isti narodnosti pretep med seboj." To so torej "pervaki". Kaj bi neki rekli voditelji nemških nacionalcev, ako bi se jim reklo: deutschnazionale Pervaken?

Prešernova slavnost pa "Freie Stimmen". Glasilo naših nemških nacionalcev je priobčilo v svoji predzadnji številki dva sestavka o Prešernovi slavnosti v Ljubljani. V prvem, z naslovom "Slovenen unter sich" opisujejo boj med "Slovenskim Narodom" in "Slovencem" zaradi Prešernove slavnosti, v drugem pa priobčijo one "dovtype", ki jih je priobčil "Slov. Narod" po slavnosti. Potem pa pravijo: "Ali se želi še več? In ljudje, katerih celo zanimanje je pijančevanje z vsemi svojimi izpremembami, hočejo biti zreli za vseučilišče!" — Naš namen ni kritikovati Prešernove slavnosti, temveč hočemo le pripomniti, da so Nemci pač zadnji, ki smejo zabavljati proti pijančevanju drugih. Kakor je obče znano, ni večjih pijančevanj, kakor se dogajajo dan zadnevom med Nemci. Kaj pa so njihove "Kneipe" drugega, kakor beznice, kjer se nalivajo nadobudni Nemci s pivom toliko časa, dokler drži želodec. In še potem ne prenehajo. Da ni varno hoditi okrog takih lokalov, je obče znano, kajti vsakčas se vidi koga vtikati prst v usta. In njihove slavnosti. Ali se ne konča vsaka z občo pijanostjo? Schillerjeva slavnost v Celovcu je pribavila Mohorjevi tiskarni devet razbitih oken. In gospodje v laku in fraku, ki so okna pobijali, pač ne morejo trditi, da so bili trezni. In morda se bodo še mogli spomniti naši "trezni" Nemci, kako je bilo na tisti Silvestrov večer, ko je enega izmed plemenitih naših Nemcev, ki je celo zelo ugledna oseba v Celovcu, vrgel peneči šampanjec tako zelo, da je precej časa ljubeznivo objemal kup snega na ulici? Ta gospod se ga je prav po nemško nabasal. In tako bi se lahko napisalo veliko, veliko knjigo o nemškem "žretju". Ali kakor se ve, Nemec vidi le pri drugih vse, sam svojega bakrenega nosu pa ne vidi, dasiravno mu gre že v oči. "Freie Stimmen" naj bi pač pisale o nemški pijanosti, to bi bilo zanje primernejše in tudi lažje. Gradiva bi jim gotovo ne zmanjkalo nikoli!

Premovanje konj se bo vršilo po razglasu deželne vlade dne 28. septembra 1905 v Čajni v Zilski dolini.

Učimo se od njih! Okrajni zastop v Polni na Češkem je vpeljal uporabo narodnega koleka v svoje dopisovanje in vsem občinam svojega okraja svetoval, naj store isto. Vse listine in dopise kolekuje, poleg nešteto drugih društev, tudi strokovna šola v Kraljevih vinogradih v Pragi. Zadnji čas so tudi po mnogih mestih izdale narodne trgovine oglase, da se računi kolekujejo izključno le z narodnim kolekom. Pri takem navdušenju za sveto narodno stvar seveda ni čudno, če dobiva "Ustředni matice

že povedo. Sicer pa vi ob vašem šulferajnu niste mogli žgati kresov, ker niste imeli nemške hoste."

Nato baje Zmolaka nihče več ni popraščeval, kaj je pomenilo streljanje in kres na tisti večer.

Pa še nekaj sem pozabil. Gotovo si že slišal kaj o guštanskijh fužinah. Veš, precartani Barigelje, tam delajo čudno velike "kanon-kugle". In kam misliš, da jih pošiljajo? Je pač lahko uganiti. Na Rusko morda? Ne, ampak na Japonsko. Sedaj si že moraš kaj misliti, če držiš z Japonci in jim pošiljajo celo "kanon-kugle". Te kroglice so menda čudno hude, nekateri menijo celo, da bi Rusi bili že davno zmagali, če bi Japonci ne imeli guštanskih "kanon-kugel."

Drugi dan sem se odpeljal proti Pliberku. Na postajici v Guštanju sem slišal, kako je nekdo zahteval eno "naturkarto" do Sinčevasi. To bo pa nekaj za Te! Če hoče človek imeti pravo "natur" karto, jo mora še posebej zahtevati, drugače dobi morda še kako ponarejeno. Ti, ki si dohtar in se spoznaš pri takih stvarih, se lahko malo pobrigaš za to. Tisto pa ne vem, ali je povsod tako, ali samo na tej postaji.

V Pliberku sem izstopil, kajti če bi ne bil izstopil, bi se gotovo še dalje peljal, kar mi gotovo nobeden oporekati ne bo mogel. Ker se mi je usiljeval in ponujal "fijakar", naj se peljem z njim, se jaz seveda nisem branil ter sem se tako prav po gosposko pripeljal s svojim dolгим nosom v mesto. Ko hočem zapustiti kočijo, me začne tiritjati, naj plačam. Jaz pa sem mislil, da me je peljal le iz same dobrotljivosti ali pa, ker je imel ravno prazen voz. Ostajalo mi seveda ni drugega kakor plačati zahtevano voznino, kajti drugače bi

školska" (kar je pri nas družba sv. Cirila in Metoda) na leto črez pol milijona kron podpore. Narod, ki je tako zaveden, ne more nikoli propasti! Lep zgled vsem našim narodnim društvom, zadrugam in trgovinam, ki naj storijo ravno tako za naše narodno šolstvo in ne bo nam treba trepetati ob pogledu v bodočnost. Po „Zori“.

Akad. fer. društvo „Gorotan“ odločno protestira proti neopravičenemu napadu v 29. št. „Mira“ pod naslovom „iz glinjske okolice“, kateri je, kakor smo zanesljivo izvedeli, naperjen proti tistemu vseučiliščniku iz Spodnjega Roža, kateri je bil na zadnjem občnem zboru „Gorotana“ soglasno izvoljen predsednikom društva, pa je to čast odklonil radi tehtnih razlogov.

Odbor akad. fer. društva „Gorotan“.

V nedeljo, dne 6 t. m., zvečer ob 11. uri, se je odpeljal tukajšnji 2. bataljon našega 7. polka v Gradec k polkovnim vajam. Od tam se odpelje pozneje ves polk na vaje (manevre).

Šolske vesti. Nameščeni so sledeči učiteljski kandidati, oziroma kandidatkinje kot podučitelj (podučiteljice): Terezija Krawina v Hodišah, Hermina Sablatnigg v Črni, Marija Schmued v Borovljah, Hubert Vaupetič v Sred. Trušnjah, Jadviga Wallnöfer v Železni Kapli. Starostne doklade so dobili: Jos. Rohrmeister v Grebinju šesto, Ant. Kattinig v Rudi drugo, Ferd. Kogelnig v Žitarivasi in Mihael Kropf v Rudi prvo. Dopust je dobil Janez Pilgram v Velikovecu za eno leto (plača se mu tačas ustavi), učiteljica Ana Francisci v Žel. Kapli in Janez Lagger na Zilski Bistrici pa do 15. septembra. Prostovoljno se je odpovedala službi podučiteljica Regina Schaschl v Borovljah.

Spominjajte se šentjakobske šole!

Dholica. (Naš krajni šolski svet.) kateremu poveljujeta Hubert Sablatnik, oskrbnik na Borštu (vas Boršt je kupil plajberski „Union“), in Kašpar Wieltchnig, nadučitelj; (obadva Slovenca, ki sta pa že pozabila, da ju je slovenska mati rodila), je začel vzdigovati glavo. Seveda nemška nova šola, na kateri se bodo leta in leta poznali krvavi znaki kmetskih žuljev, je zdaj sezidana, zato treba paziti, da je kdo ne razdere. — Komaj je gosp. provizor prišel in še predno se je šolski svet prepričal, kako g. katehet poučuje v šoli, že so zbornali sejo, v kateri je šolski načelnik Sablatnik nekako „megleno poudarjal“, kako srčno rad bi imel (?), če bi tudi „njegov fantek nekoliko krščanskega nauka domov prinesel.“ Nadalje je še govoril, da je nemška šola itd.; skratka: skovali so nekako pritožbo in prošnjo na c. k. okrajni šolski svet v Celovcu. Ta naj prime g. kateheta za ušesa ter ga naj prisili, da bode v I. in II. razredu na pol nemško, v III. in IV. razredu pa popolnoma nemško poučeval, ker je šola nemško organizirana.

Dholica. (Številke naj govore) ali imata naš slavní krajni in c. k. okr. šolski svet v Celovcu oblast in pravico katehetu zaukazati, da mora v šoli v tretjem in četrtem razredu krščanski nauk nemško poučevati? V našo šolo zahaja zdaj v poletnem času 200 otrok. Izmed 200 otrok je 195 slovenskih in 5, reci pet nemških. V prvem razredu je 70

še gotovo s tvojimi zvitiimi paragrafi mogel skleniti neljubo bratovščino.

Ko pridem v gostilno — bil je seveda le „Gasthaus“, — vidim pri mizi sedeti moža, ki je imel poleg vrča pive tudi še glažek vode. Na moje vprašanje, kaj bi to pomenilo, odgovori, da si mora, predno zapusti gostilno, izplakniti usta, sicer bi njegova žena ovohala pivo in utegnilo bi zaropotati.

Tedaj sem zahvalil Boga, da še nisem oženjen in če bi kdaj bil, Bog me varuj, da bi dobil tako ljubeznivo „boljšo polovico“, ki bi mogoče poskušala na moji buči, ali je piskrar napravil dro dovolj trdne piskre in sklade.

Tvoja Franca vendar še ni tako huda. Pozdravi jo od mene prav srčno in ljubeznivo! Dolga je bila moja „rajža“ in dolgo je moje pismo. Zmanjkalo je moji lampici ravno sedaj „petroleja“ in zato moram skleniti svoje pisanje.

Spodobilo bi se že tudi, da prideš enkrat s Tvojo Franco v naše kraje, posebno tedaj, kadar bo kakšen shod, saj nazadnje je vedno prosta zabava, kar se po domače pravi: Bo pa lušno in fletno in tako naprej.

H koncu še enkrat pomočim pero v črno tinto ter Te prav precartano pozdravim črez vse visoke gore in ravne doline in ostanem na večno

Tvoj zvesti Tine.

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda!

slovenskih otrok in 3 nemški, v drugem razredu 61 slovenskih in eden nemški, v tretjem 50 slovenskih in eden nemški, v četrtem razredu, v katerega zahaja 16 otrok, ni nobenega nemškega šolarja. Pač imata dva šolarja v tretjem in trije v četrtem razredu nemške katekizme, ali ti šolarji razumejo boljše slovensko nego nemško.

Dholica. (Sramota za učitelje) bi bilo, če se ne upajo v 8 letih slovenskih otrok toliko naučiti, da bi za silo nemško pisali in brali; da, sramota je, če zahtevamo, da bi jim kateheti prišli s svojima 2 uricama na teden na pomoč. Res, jako daleč ste že prišli s svojo hvalisano nemščino! Hajl! Toda damo vam dober nasvet: Poučujte otroke v materinem, to je njim razumljivem jeziku, potem bodele dosegli tudi brez pomoči veroučitelja dobre uspehe. Kajti že zdrava pamet vam mora povedati: Slovenski otroci potrebujejo slovenskih učiteljev in slovenskega pouka!

Dholica. (Nekatera vprašanja našemu šolskemu načelniku gosp. Sablatnigu.) 1. Ali ste že vprašali svojega sinka, če se je v šoli kaj učil o verskih resnicah? Vprašajte ga! Vse kar zna, ima iz šole, saj ga vi še pokrižati niste naučili. Če pa drugi otroci več, zlasti več molitvic znajo, so jih teh naučili njih starši. Torej 2. Ali mar zahtevate, da pusti g. katehet drugih 72 otrok ter samo vašega poučuje? Sicer pa ja vsi dobro vemo, kam pes taco moli. 3. Ali veste, kaj nemški liberalni učitelji nameravajo? Lansko leto so zgornje-avstrijski liberalni učitelji sklenili: a) molitev naj se odpravi, b) kateheta iz šole in c) otroci se morajo že v šoli poučiti o tem, kar je zakonskim vedeti potreba. Bilo je na tem shodu 32 učiteljev in le dva nista glasovala za te predloge. Pristavimo le, da imajo tudi koroški liberalni učitelji sličen program, samo, da se še z njim ne upajo na dan. Malo je treba še potrpljenja, potem bo že šlo. — Nemška molitev in nemški krščanski pouk se mora polagoma v šole vpeljati. Čemu? Otroci bodo molitve in verske nauke, ki so jih prejeli v materinem jeziku, sčasoma pozabili, nemškega katekizma in nemškega krščanskega nauka itak ne bodo razumeli, in tedaj proč molitev in katehet: slovenski otroci so že dovolj „fortšritlih“, so že pristni „Nemci!“ — Vidite, g. šolski načelnik Sablatnig, vi vlečete vsenemški nemčurski voz, na katerem sedijo liberalno-nemški učitelji ter jezdi pred njim še nekdo drug iz Celovca po res „pravi“ poti. Dobro bi bilo, če bi se malo oddahnili, pristni Nemec bi rekel: „a pisele luftšnopen“.

Dholica. (Naša šola in nemški šulferajn.) Naša šola bode stala, kakor je že zadnjič „Mir“ poročal, 60.000 K. Nemški šulferajn misli prispevati 3000 K (1000 K je baje že dal. Kdo jih je videl?), toda pod pogojem, da mora šola tudi zanjaprej popolnoma nemška ostati, če ne — se mora denar nazaj vrniti. Vprašamo, ali ni tako početje največja nemška nesramnost? Ali je temu šulferajnu res že vse dovoljeno? Dholčani, če nam količkaj še klije v srcu ljubezen do naše sv. vere in do našega milega materinega jezika, pokažimo temu protiverskemu, nemškemu šulferajnu vrata. Pustimo, da, zahtevamo, da pobaše ta nemški Judež svojo izdajavsko mošnjo ter se z njo vred naj obesi na Votanov dob. Šola pa mora biti taka, da se bodo naši otroci v njej slovensko in nemško naučili pisati in brati. Dosedanje neumne ponemčevalnice smo se že zdavnaj naveličali. Torej proč z njo! — Nemci pustijo svoje otroke učiti se slovensčine, mi naših pa ne? Ali bomo tudi še nadalje pustili Nemcem najlepše meso, in mi naj kosti glodamo? Ali hočemo tem grabljivim Nemcem še nadalje služiti ter gledati, kako se mastijo?

Dholica. (Kdo sedi v našem šolskem svetu?) Hubert Sablatnik, oskrbnik; Kašpar Wieltchnig, nadučitelj; Franc Kollmann, p. d. Cušlog, gostilničar; Gregor Ulbing, p. d. Birt, gostilničar; Jožef Rapac, p. d. Radetnik, gostilničar. Vsi so rojeni Slovenci in, razun prvega, tudi radi slovenski govore, ter so dobri kristjani. Ali je mogoče, da vsi ti nemški krščanski pouk zahtevajo? Ne, nikoli ne! Tega ne verjamemo. Pritožbo in prošnjo radi krščanskega nauka je skoval eden, kateremu je morda še eden pomagal. A že zdaj jima lahko naznamo, da se jima ta srčna nemškutarsko-liberalna želja letos še ne bode izpolnila. Poučevalo se bode v šoli kakor dozdaj. Drugo leto pa bomo Dholčani pri volitvah čudni šolski voziček malo prepregli. Mislim, da se zastopimo.

Dholica. Blagovolite, cenjeni gosp. urednik, sprejeti par vrstic iz mojega peresa, kajti ne morem si kaj, da ne bi vam napisal nekoliko besed. Kakor veste, je dopisnik iz Črnceč poročal, da imamo novo šolsko poslopje, ki bo baje stalo okroglih 60.000 kron ali pa še več. Jaz vam pa hočem povedati, kako se v šoli godi. Kakor veste, imamo 4 razrede, 3 učitelje in 1 učiteljico, izmed katerih je samo eden zmogel slovensčine. Postava veli, da mora biti v vsakem razredu 60 otrok. Toda čujte in — strmite. Četrti razred jih ima samo

16, in sicer 4 deklice in pa 12 fantov. Kaj ne, g. šolski nadzornik Palla, to mora biti težavno delo za učitelje, ki imajo toliko otrok za poučevanje kakor kak „inštruktor“. Ni čuda torej, da imajo toliko časa za agitacijo „šulferajna“ in „šulmarke“ in hujskanje proti slovensčini in veri. Pa tudi v drugih razredih ne bo veliko boljše, in večkrat se je že pripetilo, da je še ta mala peščica otrok, ki imajo pol ure hoda, ob treh popoldne že na svojem domu, namesto da bi bili šele izpuščeni. In potem kako krasne sadove prinaša njih toli hvalisana mučilnica, v katerih se mučijo slovenski otroci. Kmetje, kako dolgo bote se še pustili odirati od nemčurjev, ki se vam od spredaj prilizujejo, od zadej pa se vam posmehujejo. Toliko za danes, po priložnosti vam pa povem še lepše stvari, ki so vredne, da pridejo na dan.

Dholica. Kaj naj pišem o tukajšnjih razmerah? Sploh ne vem, kaj bi rekel, ali bi grajal kmeta, ali pa tukajšno liberalno višjo „gospodo“. In ker je dopisnik pisal o tukajšnji ljudski šoli, oziroma „Vovkschule“, kakor je nekdo bral, mu pač pritrdim, da imamo krasen grad za šolo. Sobe so 4 metre visoke in okna kakor vrata (vse je menda postavno zidano), in čujte, po zimi so se naši „inštruktorji“ pritoževali, da morajo toliko mraza „lajdati“, a sedaj po letu pa je taka vročina v sobah, da so šolarje do danes že štirikrat opoldne v najhujši vročini odpustili domov. Oni slavní gospodje pa so se podali kopat v nek „Wirt“. Tako je ta stvar. Ali Bog ne daj, da bi kak kmet obdržal otroka doma, ko ga rabi, takoj dobi „forladungo“ in mora se iti izpovedat, in ako ni drugače, pa dobi tudi kazen. Ves krajni šolski svet obstoji iz krčmarjev, učitelja in druge take nemčurske gospode, ki delajo tako „fortšritlih“, da kmetje prav lahko veselja poskakujejo. Ravno taki so tudi naši slavní občinski očetje, ki se nič ne razločujejo od šolskega sveta. In ker imamo letos tako sušo, ni čuda torej, da je priromala suša tudi v našo občinsko blagajno, v kateri baje, kakor se je nekdo izrazil, ni niti vinarja. No, to je gotovo res „fortšritlih“, da bi kar zavriskal veselja. Če je to res?! Imamo pa tudi občinskega tajnika, ki ima, kakor se čuje, 70 K plače na mesec, prosta drva in stanovanje. Mož je rojen Kranjec, torej Slovenec, a s strankami ga sploh še nisem slišal govoriti slovensko. Ker pa imamo tukaj štiri učitelje, ali bi ne mogel eden teh opravljati to službo in za male stroške. Saj otrok imajo itak premalo za učiti. Potrebno bi pač bilo, da bi se spravile vse te zamotane stvari na dan, da bi se ljudem vendar enkrat odprle oči.

Podravlje. (Nova maša.) Jako vesel dan bila je za nas prošla nedelja, ko je č. gosp. Tomaž Ulbing daroval prvo sv. mašo, h kateri je prihitelo staro in mlado iz vse okolice. Na predvečer že je naznanjal strel, da se ima v Podravljah nekaj posebnega goditi, daleč okrog so kazale zastave (med njimi tudi dve slovenski trobojnici), da se Podravlje veseli. Glavni del slovesnosti se je začel ob poldesetih dopoldne z odhodom g. novomašnika, spremljanega od navzočih gg. duhovnikov, sorodnikov, drugih gostov in znancev od rojstne hiše v cerkev. Pred odhodom je veleč. gosp. dekan, Fr. Schaubach iz Domačal, pozdravil z ganljivimi besedami gosp. novomašnika, njegove starše, brate in sestre ter poudarjal važnost in imenitnost službe, katero bode nastopil. Nato je vzel novomašnik slovo od svojih staršev, bratov in sester, nakar se je procesija pomikala proti cerkvi. Pridiga in sv. maša ste se vršili pod milim nebom pred podraveljsko cerkvijo. Govornik, vč. g. Gregor Einspieler, je v svojem govoru v izbornih besedah opominjal g. novomašnika na imenitnost službe, katero danes nastopi, kakor tudi na težave duhovniškega stanu, posebno v sedanjem času, ko je duhovnik toliko zaničevan. Po pridigi se je vršila sv. maša, pri kateri nas je petje res presenetilo, in čudili smo se, da je mogoče najti na deželi tako izbornega petja. Po maši so šli vsi povabljeni v gostilno h „Glazerju“ k obedu. Lep napis „Dobro došli“ v slovenskih barvah je bil napravljen med vrati jedilnice in tudi ta krasno okinčana. Med obedom so svirali domači tamburaši nekaj komadov v največjo zadovoljnost vseh navzočih, za kar se njih vodji, gosp. Podbregarju, najsrčneje zahvaljujemo. Med tamburanjem se je vršilo tudi nekaj napitnic in tako je nam prehitro minul lepi dan. Zabava je trajala še daleč v noč. Omeniti moramo, da nas je posetilo tudi „Beljaško omizje“, katero nas je razveseljevalo z lepim petjem. Zahvaliti se imamo tudi vrlim vaščanom, ki se niso bali nobenega truda in tako lepo napravili na prostem oltar, prižnico in dva slavoloka. Hvalo priznati moramo tudi Glazerjevi gostilni za dobro postrežbo. Dragi Slovenci! Spominjajte se z radostjo tega lepega dne in veselimo se, da smo dobili zopet novega sotrudnika tudi za narodno stvar, kajti ta dan je bil prvi, ki je videl v Podravljah vihrati slovenske trobojnice. Našemu vrlemu novomašniku pa voščimo najboljše uspehe

pri njegovem delovanju kot dušni pastir in pokrovitelj pravice ter mu kličemo: Bog ga živi! Na mnoga leta!

V Lipaljšvici je pogorelo, kakor slišimo iz tujih poročil, 42 hiš s škedenji in vsem drugim, to je skoraj vsa razun cerkve, župnišča in šole. Zgoreli sta tudi dve kravi, nekaj svinj, veliko kuretnine, vse orodje in pohištvo in seveda tudi vsi poljski pridelki. Na pomoč so prišli gasilci iz Pontable, Pontebe, Nabrjeta, Ukev in iz Trbiža in vojak iz Nabrjeta in Trbiža s posebnim vlakom. Ogenj je nastal ob 8. uri zjutraj. Obširneje poročamo prihodnjič.

Žabnice. Še ni dolgo, kar je neki dopisnik v „Miru“ omenil uravnavo potoka Suhe. To je bilo popolnoma resnično vse. Omeniti bi bilo še, da so žabniški prebivalci tako trdo blizu Suhe, da jim včasih odprej in odzadej voda teče v hiše. Vsak, ako količkaj pomisli, bi rad plačal nekatere ali pa še več kron, da bi se ta potok uravnal. Bili bi ne samo ti, ampak cela vas, kar vodo zadene, brez skrbi. Čudno pa se nam zdi, da je kaj takega mogoče od župana, kateremu smo vsi izročeni, da nas vodi po pravi poti in za nas skrbi, ker je tudi plačan za to, pa šele g. Dreyhorsta nagovarja, da je proti temu projektu, katerega je vlada napravila. Sam pa ne pomisli, ako bi voda še zanaprej v vas tekla kakor sedaj, da jo on prvi dobi v svojo klet. Ko bi pamet noge imela in hodila po svetu, bi gotovo pri nas še marsikaterega srečala.

Gospa Sveta. Pri Vepriji vasi je vlak povozil 86 letno delavko Nežo Bilč. Uboga starka je bila gluha in vlaka ni slišala pridrdati.

Trata pri Glinjah. Ker se me je zadnjič zaradi dopisa iz Glinj, ki je bil objavljen v 29. št. cenjenega „Mira“, napadla na najnesramnejši in najnedostojnejši način, katerega bi se bil posluževal v svojih napadih k večjemu kakšen navaden „fakin“ ali „pobalin“, moram pač javno povedati, da bi tega tako hudo razburjenega dopisnika tudi lahko nekoliko označil po njegovi zunanosti, če bi hotel tako neotesano in neolikano postopati, kakor on. Jaz sem „gospodič s pobarvanimi očali“, on pa ima po svojem nosu pri nas obče znan priimek. Resnici na ljubo pa moram povedati, da so mi natančneje razmere pri naši požarni brambi in pri naši čitalnici le toliko znane, kar sem posnel iz dopisa v 29. šte. „Mira“, in da sem čital in izposodil iz glinjske slovenske čitalnice samo 2, reci dve knjigi. Če pa moj nastop primerja pisec nastopa „najnavadnejšega preprostega dečka“, moram resnici na ljubo povedati, da sem mogoče vedno in vseskozi bolj pošteno in taktčno nastopal, kakor on sam, ki se je samo pri Gorjancih in v spodnji Rožni dolini učil „manirja“. Če pa dopisnik misli, da se delam včasih nalašč slepega, moram k tej plitvi in jedrnatosti (?) opazki pripomniti, da ga zares zavidam zaradi njegove dalekovidne domišljije, ki vidi in najde najskrivnejša kota in pozna vsakega dopisnika že na prvi mah po njegovem slogu!!! Častitam k takemu napredku! Ker pa znani mi dopisnik misli, da stojim v zvezi z dopisom v 29. šte. „Mira“ in to tudi javno prorokuje, ga imenujem zaradi tega, kakor tudi zaradi trditve, tikajočih se moje osebe v zadnjem dopisu iz glinjske okolice, tako dolgo javno lažnika, dokler ne bo omenjenih trditve preklinal. Sicer mu pa prijateljsko svetujem, da me pusti pri miru in da svoje „farbarije“ glede moje osebe ohrani zase; kajti tudi dandanes se „bitka pri Filipih“ more ponoviti pri sodišču. Tam bi si pač najlažje malo bolj natanko ogledala svoje osebne zunanje lastnosti.

iur. Rud. Raunik na Trati pri Glinjah.

Pripomba uredništva. Kakor smo že enkrat potrdili, g. Raunik ni v nikaki zvezi s toliko nepotrebnega prahu dvigajočimi dopisi iz Glinj in okolice, ter se je to piscu nasprotnega dopisa tudi izrecno povedalo. Po današnjem dopisu mislimo, da bo mir, kajti odslej ne priobčimo nikakega dopisa več v tej zadevi. G. Raunik, katerega se je, kakor je popolnoma jasno, res brez povoda napadlo, pa bodi zagotovilo, da ga vzlic temu napadu vsak, kdor ga pozna, čista kot vrlega človeka, ki je vedno mož na svojem mestu.

Glinje. Neki dopisnik se je pred nekaj časom v „Miru“ med drugim spravljal tudi na naše pevsko društvo „Drava“, češ, da pojemo mesto slovenskih rajši nemške pesmi. Podpisani predsednik imenovanega društva oporeka v imenu vseh udov temu najodločnejše ter obžaluje take dolžitve, ki dosežejo vse kaj drugega, kot pospeševanje narodnega probujenja. Ob enem pa izjavim, da hočemo kakor do zdaj vsi vedno in povsod vestno izpolnjevati si stavljeni nalogi, gojiti slovensko pesem in s tem pokazati, da smo zvesti sinovi majke Slave. Pevsko društvo „Drava“ v Glinjah, dne 5. avgusta 1905.

Flor. Goričnik, t. č. predsednik društva.

Glinje. V 31. št. „Mira“ z dne 3. avgusta 1905 jo je dopisnik „iz glinjske okolice“ prav

slabo „pogruntal“ in „ozvonil“. Ko smo brali njegove mu prirojene čenčarije, se nam je skoraj zdelo, da ne zna več zdravo in trezno misliti in da ga že dalje časa, kakor ljudje pravijo, „luna trka“. Dopisnik mi predbaciva, da sem za razna društva v Glinjah najmanj daroval. Povem še enkrat, da sem, ne da bi se hvalil, za obstanek in pospeševanje naših društev več daroval, kakor vsi tisti, ki so kovali oziroma podpisali zadnji dopis v dobro mi znani „dopisovalni kovačnici“, v kateri so mogoče še ženske pomagale goniti „dopisovalno kladivo“. Dalje dopisnik govori o „farbanju“. Na to mu samo s tem odgovorjam, da je on v tej stroki star in izvrstno izvežban, daleč okrog slovit mojster, ki je imel nekdanj pravo „tovarno za farbarijo“, katero je moral popustiti, ker so ljudje zvedeli da njegova „farba“ ni „eht“. Pravzaprav pa mora biti še vesel, da more zdrževati sedaj še „filijalko za farbarijo“, v kateri vzgojuje svoje pomagače za dobre (!?) naslednike. Sicer moram pripoznati, da je „napadalec“ (tako ga pomagači iz glinjske okolice v svojem dopisu v zadnji številki imenujejo) čitalnici res posodil nekatere knjige, in da je bil, kar se v zadnji številki ni omenilo, ta čas vrh temu še oskrbnik. Ko pa se je čitalnice naveličal, je začel, ne da bi odboru naznanil svoj izstop, „ramati“ knjige. Da bi pa bilo boljše, da bi se njegove knjige zmetale na smetišče, o tem se v odboru sploh ni govorilo, še manj pa kaj takega predlagalo. Meni se dozdeva, da se je ta predlog fabriciral v njegovi „dopisovalni kovačnici“.

V Selah pri Borovljah nastal je v sredo 2. t. m. pri Orašu, p. d. Franci ogenj in se razširil tako hitro, da so si rešili posestnik, žena in otroci komaj življenje. Pogorelo je šest poslopij, ima torej pogorelec veliko škodo, zavarovan pa je bil samo za nizko svoto.

Št. Tomaž. (Požar.) V nedeljo zjutraj ob 1/4. uri je nastal pri Trfarju v Bezovju ogenj, ki je v kratkem času upepelil velik škedenj z vsem žitom in krmo, potem pa tudi hišno streho. Zgorelo je 18 svinj, dva teleta in vse poljsko orodje. K ognju s brizgalnico so najprej prišli gasilci iz Št. Lovrenca, potem iz Št. Tomaža, Pokrč in Grabšajna. Sreča, da ni bilo vetra, drugače bi bila zgorela vsa vas. Posestnik je le malo zavarovan na pohištvo pri „Adrijatiki“.

Škocijanska okolica. (Žalostne stvari.) V noči od 3. na 4. t. m. je po nesreči povozil vlak na osebni postajici Rikarjava s tam službujočega pomožnega čuvaja Jož. Hartlieb-a. Sodi se, da je malo podremal, kar pri tej težki službi ni čuda. Zaslišavši vlak, je hotel še priti na ono stran tira, kjer bi v smislu predpisov moral stati pri vlaku, pa ga je v tem zagrabil stroj. Glavo mu je posebno hudo razmesarilo in odrezalo eno roko. Prepeljali so ga v Kamen, kjer so ga v soboto popoldne v navzočnosti železničarjev in drugih pokopali. Bil je star šele 21 let in priden fant. — Isti popoldne smo tudi v Škocijanu imeli pogreb neznanega človeka, kojega so našli v petek zjutraj na dravskem progu pri velikovškem dravskem mostu. — Minulo nedeljo smo vendar dobili malo dežja. Popoldne je začelo tudi bliskati in grmeti; pri p. d. Drčju v Piskračah je tresnilo v hišo in domačo dekle omamilo.

Velikovec. (Dobro jo je pogodil). Pri naši mestni župni cerkvi ravno sedaj popravljajo starodavni svetilni steber pred velikimi vrati. Radovednež vpraša svojega prijatelja, s katerim si je ogledoval ta steber: „Kaj pa bodo neki napravili tukaj?“ Prijatelj hitro šine umestna misel v glavo in se odreže: „Tukaj bodo naredili prižnico za tiste, ki med pridigo postopajo zunaj cerkve in iz pip kadijo.“ Radovednež, ki se je menda čutil zadetega, je dejal: „Z Bogom“, in jo je popihal.

Pliberk. Tu je bila 30. julija pokopana Zofija grofica Thurn-Valsassina. Pogreb je vodil več. g. dekan pliberski, Š. Bauer. Udeležilo se ga je poleg šolarjev veliko visoke gospode. — 2. t. m. pa smo pokopali tu vseučilišnega profesorja dr. J. vit. Metnica, ki ga je zadel bivajočega tu na počitnicah mrtvoud.

Šmihel pri Pliberku. (Suša. — Nabiralnik.) Kakor po drugih krajih, vlada tudi pri nas huda suša. Po poljih in travnikih je vse rjavo in izsušeno, ker že od meseca maja dež ni pošteno namočil zemlje. Da bi se nas Bog le kmalu usmilil in nam poslal prepotrebne dežja! — V tukajšnji gostilni „pri Šerčerju“ se nahaja od sedaj naprej nabiralnik za „Narodno šolo v Št. Jakobu v Rožu“. Slovenci iz Šmihela in okolice, zavedajte se svoje dolžnosti, ravnejte se po geslu: „Vsi za enega, eden za vse“ in darujte v ta nabiralnik za to prekoristno šolo kolikor največ vam je mogoče. — i.

Spodnji Dravograd. Živinski sejem, kateri je bil tukaj na 2. t. m., se je slabeje obnesel nego zadnji. Živine se je vkljub neznosni vročini in nujnih poljskih opravil še precej prignalo, ali prodalo pa se je vsled slabe cene in pomanjkanja kupev zelo malo. Promet je bil torej slab. Segalo se je

nekoliko le po pitanih volih. Prihodnji živinski sejem je zopet tukaj na sv. Materža, t. j. 21. sept.

Živinski gnoj in umetna gnojila.

Po „Kmetovalcu“.

Množino živinskega gnoja moremo precej natančno preračunati. Tak račun ni enostaven, da bi ga vsakdo razumel brez obširnejše razlage. Sploh je pa namen teh vrstic, pojasniti v prvi vrsti pravo, notranjo vrednost živinskega gnoja poleg vrednosti naših umetnih gnojil za naše gospodarstvo. Pravo spoznanje v tem oziru in v pravem času nam lahko mnogo hasne, če se ravnamo po njem. Tudi tu se gre za načelna, temeljna vprašanja. Njih povoljna, ugodna rešitev bolj ali manj odločuje usodo današnjega kmetijstva.

Izkušnja nas uči, koliko gnoja nam daje ta ali ona domača žival na leto pri čisto gotovih razmerah. Ta količina gnoja je torej zelo različna, a za primero računamo na leto

	svežega	vležanega (prepe-relega) gnoja
od goveda	150 q	100 q
„ konja	100 q	74 q
„ svinje	27 q	20 q
„ ovce	9 q	7 q

Te množine ne veljajo za vprežne živali; pri teh bi bilo odšteti 30 do 40% izgube iz znanih razlogov. Gnojnice daje na leto na pr. govedo okroglo 80 hl.

Kmetijsko preskuševališče v Darmstadtju je raziskovalo živinski gnoj od 57 in gnojnice od 51 različnih hesenskih kmetij; na uspehih teh preiskovanj temelji moji naslednji računi. Opomnim pa, da se tudi naša preskuševališča jako temeljito bavijo s tem vprašanjem.

V hlevskem gnoju je povprečno:

suih snovi	24— %
dušika	0.50 %
fosforove kisline	0.35 %
kalija	0.50 %

V gnojnici je povprečno:

dušika	0.22 %
kalija	0.46 %

V bolj ali manj ugodnih okolištinah je teh snovi v gnoju in gnojnici znatno več ali znatno manj kakor smo tu zabeležili. Saj so hesenski kmetovavci dobri in slabi, kakor so kmetovavci naših dežel umni gospodarji ali narobe. Nekateri hranijo živali dobro, nastiljajo jim primerno, gnoj kar najbolje hranijo, da se glavne in najdražje njegove snovi ne izgubljajo itd., drugim je zopet vse to deveta briga.

Umetna gnojila imajo, in sicer:

Ime gnojila	dušika %	kalija %	fosforove kisline			
			vse %	raztopne v cetr. ki-slini %	raztopne v vodi %	
čilski soliter	15.50	—	—	—	—	—
zvepl.-kisl. amonjak	20—	—	—	—	—	—
rožena moka	12—	—	2—	—	—	—
kostna moka	3.5	—	22—	—	—	—
rudninski superfosfat	—	—	14— do 21—	—	12— do 20—	—
Tomasova žlindra	—	—	12— do 20—	11— do 19—	—	—
lesni pepel listnega drevja	—	10—	3.5	—	—	—
lesni pepel iglastega drevja	—	6—	2.5	—	—	—
kajnit	—	12.5	—	—	—	—
40% kalijeva sol	—	40—	—	—	—	—
zveplenokisl. kalij	—	48.5	—	—	—	—

Če so nam znane cene teh gnojil, prav lahko izračunimo, koliko stane 1 kg dušika, fosforove kisline ali kalija v gnojilu. V rabi je izraz „kilogramski odstotek“, ki ga bomo rabili tudi mi. Če na pr. Tomasova žlindra stane 6 K 100 kg ter je 15 odstotna, je v teh 100 kg Tomasove žlindre 15 kg fosforove kisline, in 1 kg fosforove kisline velja torej 40 h, ali z drugimi besedami: kilogramski odstotek fosforove kisline stane 40 h itd.

Dušik, fosforova kislina in kalij so za nas, ko govorimo o gnojilih, tri glavne hranilne snovi, ki jih moramo redno vračati zemlji za naše pitome rastline. Zanimivo je vedeti, kako dragi so tozadnji kilogramski odstotki za nas velevažnih snovi v različnih gnojilih, ki jih prirejamo doma ali jih kupujemo ter so pri nas v navadi. Posebne praktične vrednosti pa je natančneje vedeti, kolika je vrednost domačega živinskega gnoja z ozirom na omenjene glavne hranilne snovi za rastlinstvo. Ne pretiravam, če že na tem mestu omenjam, da nam bodo uspehi teh računov hudo, zelo očitati površnost v našem gospodarjenju. Spoznavajmo in pripoznavajmo svoje napake, saj jih ima vsak stan in vsak človek, torej tudi kmetovavec ne more biti brez njih ter ga ni treba biti prav nič sram. Spoznanje svojih napak je prvi korak na boljšo pot našega delovanja. Vsakdo, ki je že kaj po svetu skusil, zasledujoč napredek kmetijstva, mi

pritrđi, da le tisti kmetovavci navadno dosegajo najlepše, povoljne uspehe v svojem gospodarstvu, ki korakajo z duhom časa naprej. Vzroke neuspehov iščimo najprej v nas samih. Jadikovanje tu nič ne pomaga; odločiti mora svoja volja in moč. Saj pravimo: Pomagaj si sam, in Bog ti pomore. Zadnja desetletja se je proučevalo silno mnogo o najrazličnejših gnojilih, o gnojenju in dr., kar pač pomenja, kolika važnost se splošno pripisuje tem vprašanjem. Dognalo se je dokaj koristnega in dobrega; temeljni nauki umnega kmetijstva se pomnožujejo in se razširjajo v najširše sloje; teh „gospodarskih resnic“ se držimo tudi mi ter se pametno ravnajmo po njih. (Konec sledi.)

Društveno gibanje.

Slovenska čitalnica v Glinjah je radi slabega vremena preložila svoj letni občni zbor na dan 15. vel. srpana. (Veliko Gospojnico) na 1/4. uro popoldne.

Spored XVII. glavne skupščine „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“ dne 13., 14. in 15. avgusta 1905. leta v Pulju. I. V nedeljo, dne 13. avgusta. Ob 3. uri popoldne: Seja upravnega odbora v prostorih „Čitaonice“. II. V ponedeljek, dne 14. avgusta. 1. Ob 8. uri popoldne: Zborovanje delegacije v dvorani „Hôtela Belvedere“. 2. Točno ob 2 1/4. uri popoldne ogledovanje c. in kr. mornarskega arsenala in bojne ladje po dovoljenju c. in kr. poveljništva mornarskega arsenala. 3. Ob 5. uri popoldne si ogledamo areno — rimski amfiteater. III. V torek, dne 15. avgusta. 1. Ob 8. uri popoldne: Glavno zborovanje po sporedu, ki ga določi delegacija, v dvorani „Hôtela Belvedere“. 2. Ob 12. uri: Banket na vrtu „Hôtela Belvedere“. Kuvert brez pijače velja 3 K. 3. Točno ob 3. uri popoldne izlet na Brione na posebnem tenderju, ki ga nam brezplačno da v porabo c. in kr. pristanišni admiralat. IV. V sredo, dne 16. avgusta. Ob 4. uri popoldne odhod iz Pulja na Reko s parobrodom „Ugarsko-Hrvatskog dioničkog pomorskog parobrodarskog društva“. Vožnja velja v III. razredu K 2-20, v II. pa K 4-40. Na razpolago nam je samo ta zveza.

Vodstvo „Zaveze“.

Tajnik: Drag. Česnik. Predsednik: L. Jelenec.

Delavsko podporno društvo v Trstu vabi na obletnico blagoslovljenja društvene zastave z jutranjo in popoldansko slavnostjo, ki se bo vršila v nedeljo, dne 13. avgusta 1905.

Slov. kršč. izobraževalno društvo „Domovina“ v Gradcu je na izrednem občnem zboru dne 20. julija in v ustanovni odborovi seji izvolilo sledeči odbor: Predsednik Anton Kos, podpredsednik Vek. Pucelj, tajnik Vinc. Jošt, tajn. nam. Vinc. Kukenberg, blagajnik Mart. Stanič, blag. nam. Jos. Underlič, gospodar Iv. Kodela, gosp. nam. Iv. Ermenc, knjižničar Fr. Rižnar, odbornik Fr. Švab. Revizorja Fr. Zakrajšek in Marko Pšeničnik.

Gospodarske stvari.

Črtice o govedarstvu.

(Piše Fr. Dular.)

V tisti deželi je blagostanje doma, v kateri napreduje živinoreja in v kateri cvete poljedelstvo.

Zdaj pa nastane vprašanje, kako in na kakšen način naj se bik izprehodi na prostem. Bika z drugo govejo živino na pašo puščati, to nikakor ne gre. Prvič ni povsod dovoljnih pašnikov in zavoljo tega se mora še druga živina v hlevu hraniti. Drugič je bik prehudomušen, vrtljiv in bi kravam nagajal, ostala goveda pa bi bodel in jih suval. Najglavnejši vzrok, ki govori proti skupni paši pa je ta, da zarodé v hlevu krmljeni in posebej na plano spuščani biki boljše in krepkejše mladice, kakor oni, ki se pasejo z ostalo živino. Torej bikov ne boste na skupno pašo spuščali. Toda na sveži zrak pa vendar morajo, kaj je torej storiti? No, napravite za bika ograjene prostore (tekališča) zraven hleva in sem noter jih spuščajte vsak dan, da se nahodijo, kolikor jim drago. Še bolje pa je, če so ta tekališča precej velika, kjer se morejo živali ne samo pregibati, ampak tudi pasti. Prav močno se tudi priporoča, da privadite bika že v mladosti na jarem in da ga kasneje vprezate za lahka dela, n. pr. da vozi vodo, gnoj, zeleno krmo k hiši itd. Vprezati ga morete samega, ali pa s kravo skupaj.*

Katere krave je odločiti za plemo? Pri izbiranju plemenske govedi ne smete biti prepovršni — ne smete pustiti za plemo, kar vam je ravno pri rokah. Skrbite v prvi vrsti za to, da odberete za razplod sposobnega, dobrega in lepega bika. Ali tudi na krave se morate ozirati, tudi one naj so dobre za plemo, če hočete svoja goveda hitro zboljšati. Premislite samo to, da dobé teleta od slabih krav vse njihove malovredne lastnosti, a od

dobrih pa dobre. Res je sicer, da vam šteli krava poprečno na leto samo eno tele, a bik jih zaplodi 60 do 80 ali še več. Sposoben bik je torej velike važnosti za napredek govedoreje cele vasi, cele okolice, dočim so dobre plemenske krave imenitne za posamezne živinorejce. Gospodarju se je torej brigati ne samo za dobrega bika, temveč tudi za sposobno plemo kravo. Če sta oba dobra za užitke, če sta oba lepe vnanjosti, potem smete upati, da bodo njih mladici dobri in lepi. Če je pa samo bik za pleme dober, a krava slaba, tedaj bo mladič le nekoliko boljši od starke ter mnogo slabjši od bika.

Polagoma morate odpraviti iz hleva vse tiste krave, ki so slabe za užitke, ki se redno ne pojajo (gonijo), ki se redno ne ubrejijo, ki zaporedoma težko rodé, ki so bolehné itd. Skratka povedano: Odstranite od plemena vse samice, ki niso dosti prida. Od slabih in bolehnih krav ne boste priredili nikoli dobrih telet in nikdar za užitke dobrih goved. To si dobro zapomnite!

Kakor pri bikih, tako je gledati tudi pri kravah, da izvirajo od dobrega rodu (pokolenja), da so same dobre za užitek in da so slednjič lepe in prikupljive vnanjosti.

Kakšne krave je rediti za plemo, to se ravna po tem, ali mislite prirejati dobro goved za molžo, dobre vole za vprego, ali izvrstno živino za pitanje.

Toda v naših razmerah ne redimo goved za enostranske užitke t. j. samo za mleko, samo za delo in tudi ne samo za debelenje. Naša goveda morajo biti dobra za mleko, za vprego in za pitanje; seveda ne more biti živinca za vse tri užitke izvrstno, ali srednje dobro pa more biti za vse tri dohodke.

Da si priredite takih goved, ki naj bodo za vse tri dohodke prilično dobra, glejte, da ima plemenska krava sledečo telesnost (vnanjost): Glava bodi precej dolga in prilično ozka, čelo in smrček pa naj bosta primeroma široka. Ušesa naj so tanka in široka. Rogova bodita srednje fina, bolj tanka, lepo vzrastla in oba enako zakrivljena. Kravji vrat mora biti tanjši in daljši od bikovega. Prsi naj bodo široke in globoke, t. j. velike; rebra morajo biti močno izbočena. Hrbet naj bo po mogočnosti raven, ali samo malo ulekujen; preveč ulekujen ali preveč izbočen hrbet je napačen, ker ga podedujejo mladici. Zadnji del telesa mora biti obilen, zaroden, širok; čim širši, tem boljši. Križ bodi obilen in širok; kolki naj so daleč vsaksebi (ven) štrleči in manj mesnati kakor bikovi; sploh bodi zadnji del obilen, ker to je znamenje, da krave lahko rode. Ako je krava v zadnjem delu široka in zarodna, v tem slučaju ima tudi veliko maternico, v kateri je dovolj prostora za telečjo rast. Krava ozkega in visečega križa pa ima navadno majhno maternico, v kateri nima mladič dovolj prostora; a razun tega se morejo pripetiti radi preozkih medeničnih kosti tudi pri storitvah nesreče.

Mleko je jako važna stvar, in sicer ne samo za dom, ampak tudi za prodajo; dandanes obstoji mnogo mlekarov, v katere prodajajo gospodarji mleko. Vsaka krava ima kolikor toliko koristiti z mlekom. Zaradi tega gledajte pri plemenih kravah na to, da so prilično dobre za molžo. Če pa hočete vzrejati edino le dobro molzno goved, če se ni treba ozirati toliko na debelenje in na vožnjo, tedaj ne smete biti preostri sodniki, ko sodite plemenske krave po vnanji postavi. Najlepša krava ni navadno najboljša mlekarica. Če torej nameravate odrediti govejo živino samo za molžo, ne smete preveč gledati na majhne nepravilnosti na posameznih delih života; seveda prevelikih telesnih napak plemene krave ne smejo imeti. Glavna reč je pri izboru plemenskih krav, od katerih hočemo izrediti prav mlečno živino, tisti del telesa, ki daje mleko, t. j. vime. Vime mora biti dobro razvito, mora biti veliko in polno, toda ne pretrdo, debelo in mesnato, temveč mehko in žlezno. Koža na vimenu bodi tanka, čim tanjša, tem boljša; vime naj je porasteno s prav finimi, tankimi, redkimi dlakami; krave s preveč kosmatim vimenom niso dobre za molžo. Sesei naj so srednje veliki, vsi enako razviti in mehki. Gledati morate tudi na mlečno zrcalo, t. j. na tisti del kože zadej med stegnoma in sicer od vimena pa gori do repa, ki je porastena s kratko, prav fino, narobe ležečo dlako. Čim večje je mlečno zrcalo, tem boljša je dotična krava za molžo. Dalje je gledati pri plemenih kravah, da je koža mehka in tanka, da je dlaka fina, svetla in gladka, da so rogovi fini in tanki; sploh bodi vsa glava drobna in lahka, ker to je znamenje finih kosti, a drobne kosti so znak dobre mlekarice. Rep bodi dolg, tanek in fin. Ako hočete izrediti dobro molzno goved, morate gledati tudi na bika. Gonite svoje krave k takemu biku, ki ga je zaplodila dobra molznica in ki je nekoliko bolj finega, nežnega, rekel bi, kravjega telesa.

Krave, katere imajo prav ozke prsi, ploščnata rebra, preozek in previseč križ, sploh niso za plemo, če tudi bi bile najboljše za molžo.

(Dalje sledi.)

Književnost in umetnost.

O užitnini od vina in mesa je naslov knjižici, ki jo je pravkar izdala c. kr. kmetijska družba kranjska. Knjiga obsega 86 strani navadnega formata. Spisal jo je c. kr. finančni višji komisar Makso Kostanjevec. — Knjižica je pisana vseskozi v poljudnem, vsakomur umljivem slogu. Namenjena je širšemu občinstvu, posebno pa krčmarjem, mesarjem in dacarjem. Cena je knjižici samo 1 K 50 vin. s poštnino vred. Knjiga se naroča pri kmetijski družbi v Ljubljani. Denar je naprej poslati.

Razne stvari.

Zverinska ženska. V Valmi pri Pulju sta se ločena zakonska Čelič skregala. Ko je mož ženi s samokresom pretil, ga napadejo žena in njena dva brata Anton in Martin in ga ustrelijo z lastnim samokresom. Žena se je potem vrgla na možovo truplo, ga z nožem razmesarila, po glavi tolkla s steklenico in pila kri, ki mu je lila iz ust.

Avstrijski državni dolg je znašal koncem leta 1904 skupaj 9278,486,414 K ali blizu deset milijard! Ako računamo, da se plača samo po 3% obresti na leto, plačujemo od tega dolga samih obresti okoli 280 milijonov kron.

Kakor ti meni. Nadvojvoda Ludovik Salvator avstrijski ima lepa zemljišča prav v soseščini toplicam v Honški na Češkem. Pred kratkim je to zemljišče ponudil na prodaj občini Honški. Ker je pa nadvojvoda preveč zahteval za svoje posestvo, se Honška ni hotela pogajati z njim. To ni bilo nadvojvodi po volji, zato je dal ograditi z žico vse svoje gozdove in travnike v dotični okolici ter nabil na mnogih krajih ploščice z napisom: „Topliškim gostom je prepovedan vstop v gozd!“ Topliški posestniki pa so koj na to pribili okrog Honške okolice prepovedi z besedami: „Vsem nadvojvodinim ljudem je prepovedan vstop v te gozde.“

Koliko zlata se dobi v enem letu na zemlji? Pretečeno leto se je po celem svetu našlo zlata za 1645 milijonov kron. Največ se ga je našlo v Avstraliji, namreč za 403 milijone, v Zedinjenih državah za 397 milijonov. Evropa je glede zlata najsiromašnejša, ker se je dobilo v njej, in in sicer na Ruskem, le za 106 milijonov zlata.

Skraina predrznost. Bogat pariški trgovec, po imenu Falot, je poslal svojo ženo v morskó kopališče. Črez nekaj dni je dobil anonimno pismo sledeče vsebine: „Vaša žena vam je nezvesta in Vas je nalagala, da gre iz Pariza. Pojdite danes popoldne ob 5. uri s policijskim komisarjem na Rue Rivoli Nr. ... in tam jo boste zalotili. Ne dajte se pa premotiti, kajti Vaša žena ima obleko, ki je ne poznate.“ Nad vse razburjen se je podal Falot s policijskim komisarjem na določen kraj, kjer je res našel neko damo in nekega gospoda, ki sta pa bila popolnoma tuja človeka. Tudi ta dama je dobila anonimno pismo, v katerem ji je nekdo grozil, da jo hoče izdati njenemu soprogu, ako ne založi takoj 5000 frankov v določeni poštni pisarni. Ko je policijski komisar to zvedel, je šel na komisariat, da izda potrebne ukaze, da se najde anonimen pisec. Tu pride Falot drugič na komisariat in naznani, da so mu neznaní tatovi ta čas, ko je hotel svojo ženo zalotiti pri njeni nezvestobi, izpraznili blagajno in mu odnesli 10.000 frankov. Detektivi so obkolili poštno poslopje in niso dolgo čakali, ko je prišel mlad mož po 5000 frankov. Ko so ga prijeli, so našli pri njem ukradeni denar. Falot se je ves srečen odpeljal k svoji ženi in ji pravil o hudih srečnih mukah.

Pogreša se

od 4. julija **Matija Bizer**, bivši pekovski pomočnik v Borovljah. Dotičnik je star 26 let, je srednje velikosti in ima kratke brke. Tisti dan je imel na sebi srajco, hlače, telovnik, črvelje in pekovsko čepico. Kdor bi mogel kaj poročati o njem, naj blagovoli obvestiti županstvo v Borovljah.

Nova hiša,

s hlevom, gozdom in zemljiščem, je na prodaj. Vredna je 3800 kron, 1500 kron se lahko vknjiži. Hiša je na Radišah, tri ure od Celovca. Več pove Jožef Mečina, Velika vas, pošta Št. Jakob v Rožni dolini na Koroškem.

Apno

1. vrste, 100 odstotno, v velikih kosih, se dobiva pri podpisanih na vagono ali vozove, vozine prosto do gradbenega prostora, po najnižjih cenah ob vsakem času.

Ant. Schmauzer, Ign. Teyrowsky,
Annabrücke. Galicija.
Železniška postaja Grabštanj.

* Konec tega oddelka se nam je izgubil. Morda bo g. pisec toliko prijazen in nam izgubljeno nadomestil.

Ponos vsake gospo-
dinje je dobra kava.

**Kathreinerjeva
Kneippova sladna kava**

se ne bi smela pogrešati
več v nobenem gospo-
dinjstvu, kadar se na-
pravlja kavina pijača.

o o o

Zahtevajte le izvirne zavoje
s imenom „KATHREINER“.

Šunka s kožo, kilo po 1 gld., brez kosti po 1 gld.
10 kr., plečeta brez kosti po 90 kr., slanina
in suho meso po 80 kr., svinjski in goveji jeziki po
1 gld., glavina brez kosti po 45 kr.

Salame dunajske po 80 kr., à la krakovske, fine, po
1 gld., iz šunke zelo priljubljene po 1 gld.
20 kr., à la ogrske, trde, po 1 gld. 50 kr., ogrske, fine,
po 1 gld. 80 kr. kilo. — Velike klobase ena 20 kr.

Slivovka, brinovec, pristen, liter od 70 kr. do
1 gld. 20 kr.

Natono brinovo olje in brinov cvet
liter po 1 gld. 60 kr.

To priznano dobro blago pošilja po povzetju od 5 kil
naprej prekajevalec in razpošiljaec živil

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Svoji k svojim!

Opozarjamo vsakega varčnega rodoljuba na edino
hrvatsko zavarovalno zadrugo

„CROATIA“

pod pokroviteljstvom kralj. glavnega mesta ZAGREBA.

Ista zavaruje na Štajarskem, Kranjskem in Ko-
roškem vse premičnine, živino in pridelke proti
ognju po najnižjih cenah.

Vsa pojasnila daje:

Podružnica „CROATIE“ v Trstu.

Zastopniki se iščejo po vseh večjih krajih Kranjske, Šta-
jarske in Koroške.

Dobri in pridni

hlapci

se takoj sprejmejo na posestvu „Stefanshof“ v
Blatu pri Pliberku. Plača 15 do 20 kron,
po uporabnosti.

Kovačnica

z lepim delokrogom, v hiši, katere posestnik je
kolar, dobre četrt ure od železnice, se dá ugodno
v najem. Stanovanje se lahko dobi, oziroma v hiši
napravi. Oglasi pod naslovom: Matevž Flasch-
berger, kolar v Ločah, p. Šmohor.

Franc Sadnikar

trgovec z železnino v Celovcu, Burggasse št. 7,

ima veliko zalogo vseh v železnino spadajočih reči, kakor hišno in
kuhinjsko orodje, štedilna ognjišča, železne peči, vlite kotlje za
vzidati, fine, trpežno pozlačene nagrobne križe.

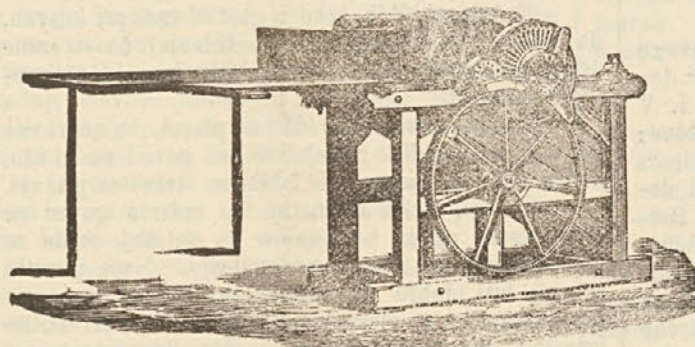
Najboljše orodje za mizarje, tesarje, kolarje, ključavničarje
in kovače.

Vodne žage, kakor tudi sloveče „Neuhaus“-žage z znamko F. S.

Razno koroško železo, ploščevine
za različno rabo.

Vse po izredno nizkih cenah.

Edina zaloga **zboljšanega Matievič-vega traka**
(mere), s katerim se brez tehtnice ali vage določi teža
govedi, torej posebno važno za kmete in živinorejce, kakor
tudi Matievič-eva mera za sode meriti.

Prodaja tudi posodo za prevažanje mleka in
nepremočljive vozne plahte.

Pozor kmetovalci!

Vsak umen gospodar si omisli poljedel-
ske stroje in s tem hrani število delavcev, na
katerih je vedno večje pomanjkanje. Kdor si
pa kupi stroj, naj se obrne na zanesljivo in
pošteno tvrdko, t. j. na

trgovino z železnino „**Merkur**“

P. Majdič — Celje,

ki ima bogato zalogo

mlatilnic za ročno rabo in na gepelj,
čistilnic, prostih in najfiner-
ših kakor vseh drugih poljedelskih strojev,
od katerih pošlje cenike zastonj.

Vsake vrste
podobarska in
pozlatarska
dela

za cerkve, kapele,
samostane itd.

prevzame in fino ter trpežno
izdeluje

Janez Golež,

podobar in pozlatar v
Celovcu, Šentvidska
cesta 12.

Najboljše
proti

TAKOJ UČINKUJOČE
ZDRAVILO

JE

ANTIDOL

Ne
piti!

ZA GLAVOBOL
NAHOD,
MAČKA
IN
OMOTICO

DOBI SE V VSEH LEKARNAH!

V Celovcu se dobi v lekarni P. Birnbacher.

Vinske in sadne stiskalnice

z dvojnimi stiskalom „Herkules“ za ročno obrat.

Hidravlične stiskalnice

za velik pritisk in velike uspehe.

Mline za sadje in grozdje. Obiralniki.

Povsem urejene moštarnice, stalne in za prevažanje. Stiskalnice za pridelovanje
sadnih in jagodnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, sadni lupilniki in
rezniki. Samodelujoče patentovane nosne in vozne brizgalnice za vino-
grade, sadje, drevesa, hmelj, grenkuljico „Syphonia“. Pluge za vinograde
izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši sestavi

Ph. Mayfarth & Comp.

tovarne poljedelskih strojev, livarne in parne kovarne.

Dunaj, II./1, Taborstrasse št. 71.

Odlikovani z nad 550 zlatimi, srebrnimi kolajnami itd.

Obširni ceniki zastonj. — Zastopniki in prekupci se iščejo.

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo z znamko „jelen“.

Ono je **zajamčeno čisto** in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno.
Kdor hoče dobiti zares zajamčeno pristno, perilo neškodljivo milo, naj pazi
dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“. Dobiva se povsod!

Varstvena znamka.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunal-
nih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Prodaja srečk proti mesečnim odplačilom.

Promete izdaja k vsakemu žrebanju.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Spiljetu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugod-
nim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge
do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.